

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

World Health
Organization

European Region

Tężec: co trzeba wiedzieć

Tężec jest ciężką chorobą spowodowaną działaniem toksyny laseczki tężca (*Clostridium tetani*). Bakteria najczęściej przedostaje się do organizmu przez otwartą ranę lub skaleczenie, szczególnie gdy **głęboka rana zostanie zanieczyszczona glebą, piachem lub nawozem naturalnym**.

Bez natychmiastowego leczenia tężec może prowadzić do poważnych powikłań, w tym śmierci, na skutek niewydolności oddechowej w wyniku zaburzeń pracy mięśni układu oddechowego. Dzięki terminowemu szczepieniu i opatrzeniu rany tężcowi można zapobiec.

Dzięki obowiązkowemu szczepieniu dzieci przeciw tężcowi we wszystkich krajach Regionu Europejskiego WHO, w ciągu ostatnich 50 lat udało się w znacznym stopniu ograniczyć przypadki zachorowań na tężec i tężec noworodkowy.

Jakie są objawy tężca?

Laseczka tężca atakuje układ nerwowy, powodując sztywność i skurcze mięśni. Jednym z najczęściej występujących objawów jest sztywność karku, polegająca na zwiększeniu napięcia żwacza i uniemożliwiający otwarcie ust lub połykanie. Pozostałe objawy tężca obejmują sztywność mięśni karku, trudność w połykaniu, zwiększone napięcie mięśni brzucha oraz utrzymujące się przez kilka minut bolesne skurcze różnych partii mięśni szkieletowych.

Jak można zapobiec tężcowi?

W odróżnieniu od chorób przenoszonych między ludźmi, do zakażenia tężcem dochodzi w wyniku kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym, więc osoby niezaszczepione nie otrzymują ochrony wynikającej z odporności populacyjnej. Oznacza to, że ochronę przed tężcem można uzyskać wyłącznie po indywidualnym zaszczepieniu.

Po przyjęciu wszystkich dawek szczepionki przeciwko tężcowi uzyskuje się prawie 100% ochronę. Jednak ponieważ z upływem czasu stopień ochrony przeciw tężcowi zmniejsza się, zaleca się przyjęcie dawek przypominających szczepionki co 10 lat w celu utrzymania odporności, szczególnie w przypadku osób, które często mają kontakt z glebą lub pracują na zewnątrz.

Dostępnych jest kilka rodzajów szczepionek przeciwężcowych:

1. DTaP (błonica, tężec i bezkomórkowy składnik krztuśca):

Szczepionka przeznaczona jest dla dzieci, zapewnia ochronę przed błonicą, tężcem i krztuścem.

2. Td (tężec i błonica):

Szczepionka przypominająca, przeznaczona dla starszych dzieci i dorosłych w celu uodpornienia przeciw tężcowi i błonicy.

Szczepienie przypominające należy podawać co 10 lat w celu utrzymania odporności przeciw tężcowi.

3. Tdap (tężec, błonica i krztusiec):

Jest to szczepionka przypominająca, podobna do szczepionki Td, poszerzona o ochronę przeciwko krztuścowi. Zalecana jest dla młodzieży i dorosłych, także dla kobiet w ciąży w celu uodpornienia matki oraz zapewnienia czasowej ochrony noworodka.

Trzeba pamiętać, że mimo bardzo wysokiej skuteczności szczepionki przeciwężcowej w zapobieganiu zakażeniu, nie daje ona 100% ochrony. Dlatego, aby zapobiec tężcowi, to oprócz szczepień istotne jest odpowiednie zaopatrzenie rany i przestrzeganie zasad higieny.

Leczenie

Tężec jest ciężką chorobą zakaźną wymagającą natychmiastowej interwencji, która zwykle obejmuje opatrzenie rany, podanie leków zwalczających bakterie oraz antytoksyny neutralizującej toksynę tężcową. Każda osoba z raną, która mogła zostać zanieczyszczona przez laseczki tężca, powinna niezwłocznie zgłosić się po pomoc medyczną, szczególnie dotyczy to osób niezaszczepionych lub nie mających pewności, czy były szczepione. Nawet w przypadku wdrożenia leczenia tężec może prowadzić do zgonu, dlatego szczepienie przeciwężcowe jest bardzo ważne.

